

Esmatähtsate avalike teenuste tulevik

Kes meid peatselt ravib ja õpetab ning kes hoiab korda ja päästab? Milline on realistlik avalike teenuste osutamise tase väljaspool Harju- ja Tartumaad?

Rauno Vinni
Riigikontrolli analüüsiosakonna nõunik

Eesmärk

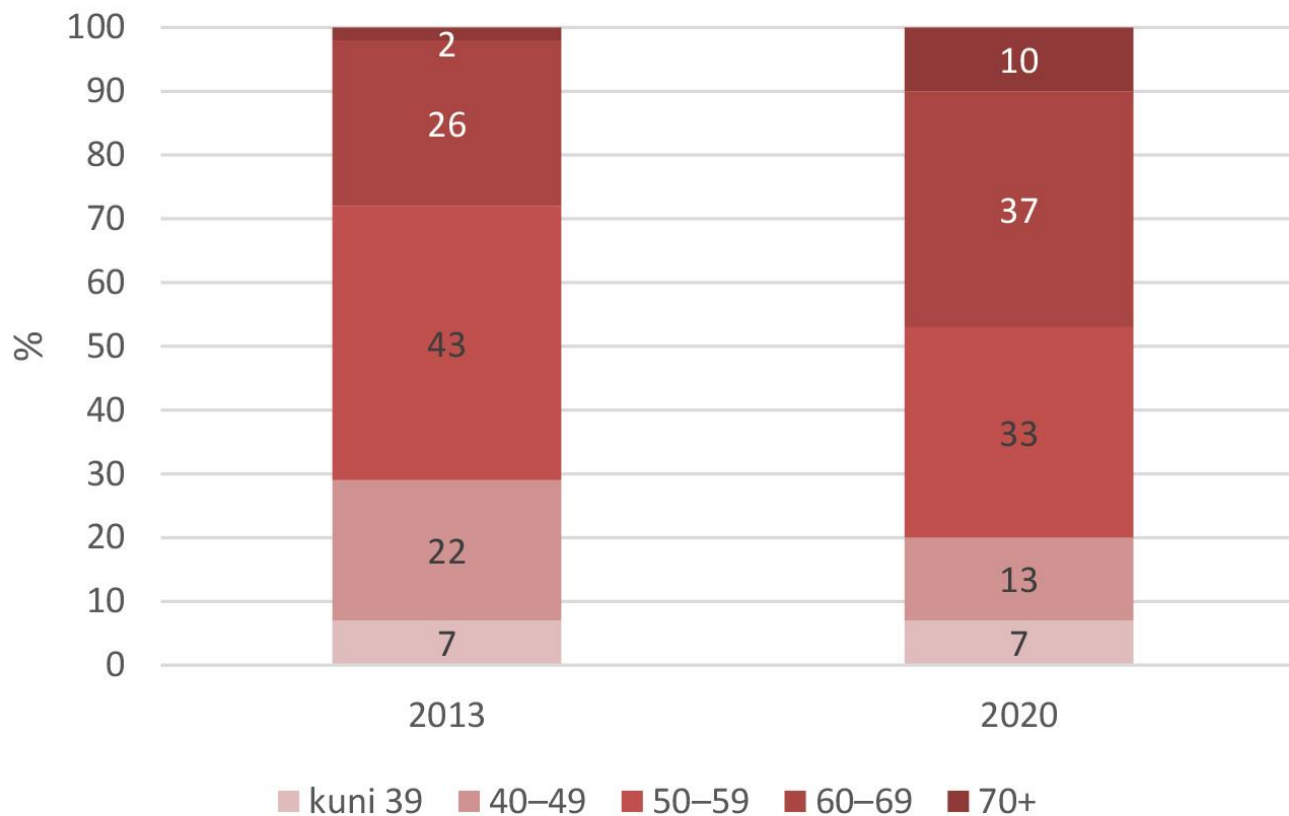
- Anda ülevaade riigi avalike teenuste osutamise võimekusest.
- **Peamine küsimus: kas meil on olemas esmateenuste ühtlaseks ja ühetaoliseks osutamiseks vajalikud inimesed?**
  - **Aruande ametirühmad:** perearstid, üldhariduskoolide õpetajad, politseiametnikud ja päästjad.
  - **Aruande teemad:** esmateenuste osutajate arv ja vanuseline jaotus, nende tööhõivet mõjutavad tegurid (nt tööjõu volavus, palgatrendid, valdkonna reformid), järelkasv.

Üldine kokkuvõte

- Oleme Eestis jõudnud aega, kus tuleks ausalt tunnistada: kõikjal riigis ühetaoliselt ja ühtlase kvaliteediga avalike teenuste pakkumine käib meile üle jõu.
- Selle põhjuseks ei ole mitte ainult raha, vaid ka inimeste puudus.

Perearstid (1)

Perearstide jaotus vanuse järgi 2013. ja 2020. aastal, %

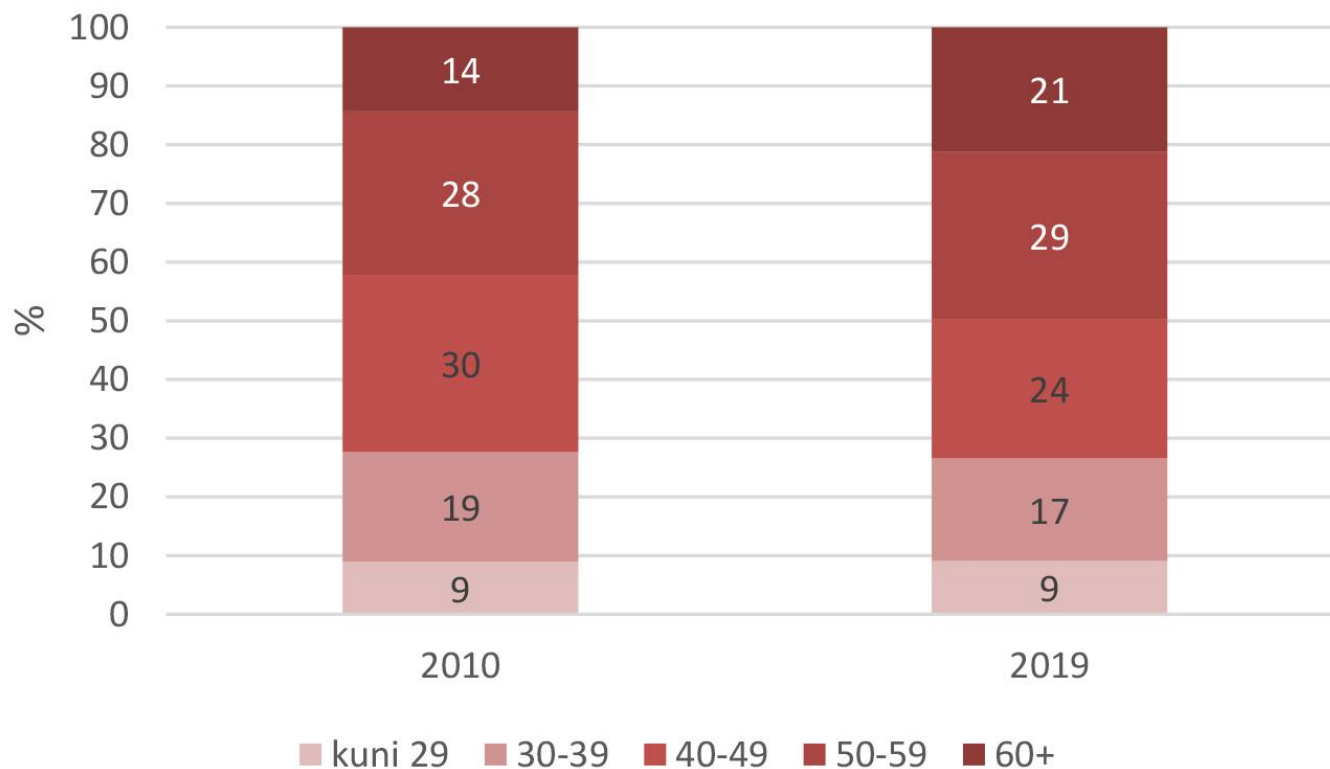

Perearstid (2)

- Üha raskem on leida perearsti nimistule uusi arste, luhtunud konkursside arv on viimase viie aasta jooksul kasvanud neli korda.
- Residentuuri lõpetajaid on pikema aja jooksul olnud vähe ja neistki võtavad endale kohe nimistu vähem kui pooled.
- Residentuuri lõpetajad ei soovi sageli töötada Tallinnast või Tartust eemal.

Üldhariduskoolide õpetajad (1)

Õpetajate jagunemine vanuse järgi aastal 2010 ja 2019, %

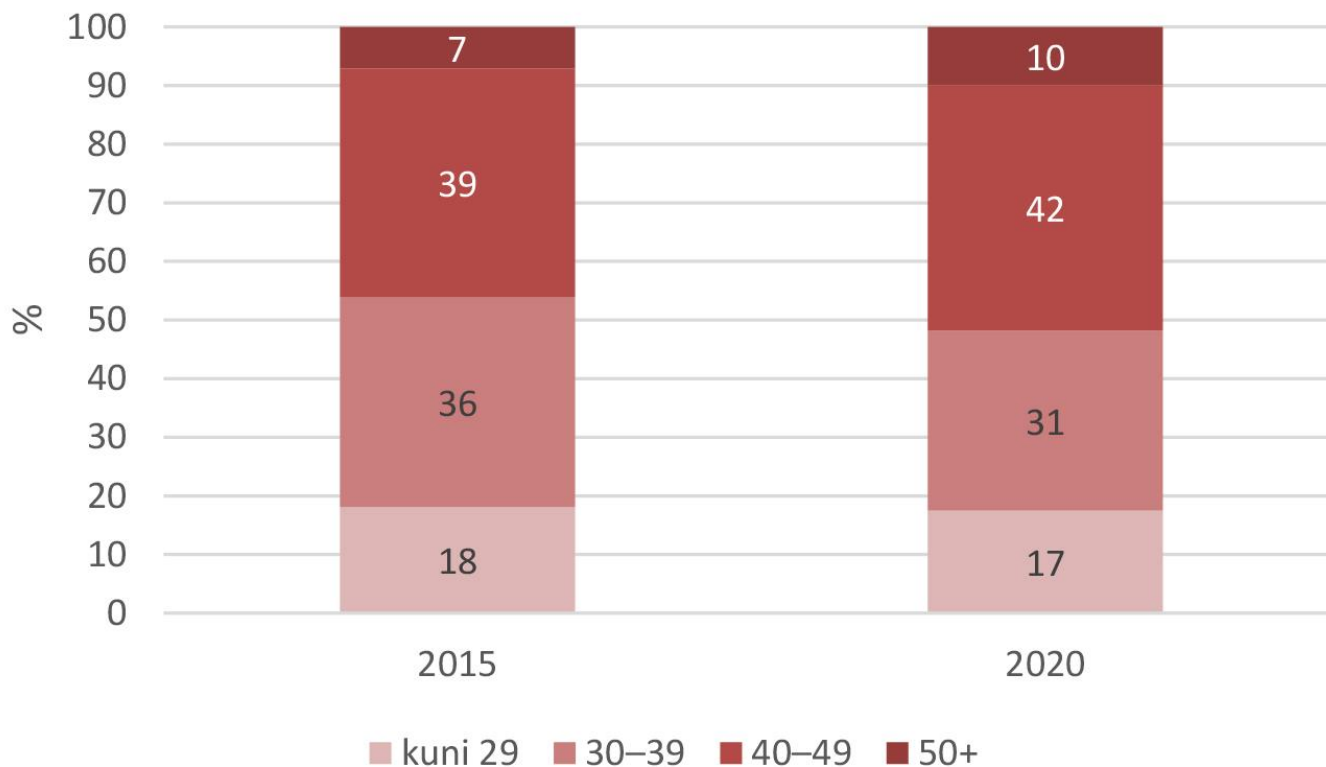

Üldhariduskoolide õpetajad (2)

- Klassiõpetajaid jätkub, nappus on just loodus- ja täppisteaduste pedagoogidest.
- Murekoht on, et pedagoogid ei taha väljapoole suuremaid keskusi õpetama minna.
- Õpetajatele on iseloomulik ametist lahkumine peatselt pärast ametisse asumist.
  - Viiendal õppeaastal pärast lõpetamist (2009/2010.–2014/2015. õppeaasta keskmisena) töötas üldhariduskoolis õpetajana 45% aineõpetajatest ning 62% klassiõpetajatest.

Politseiametnikud (1)

Politseiametnike jaotus vanuse järgi 2015. ja 2020. aastal, %

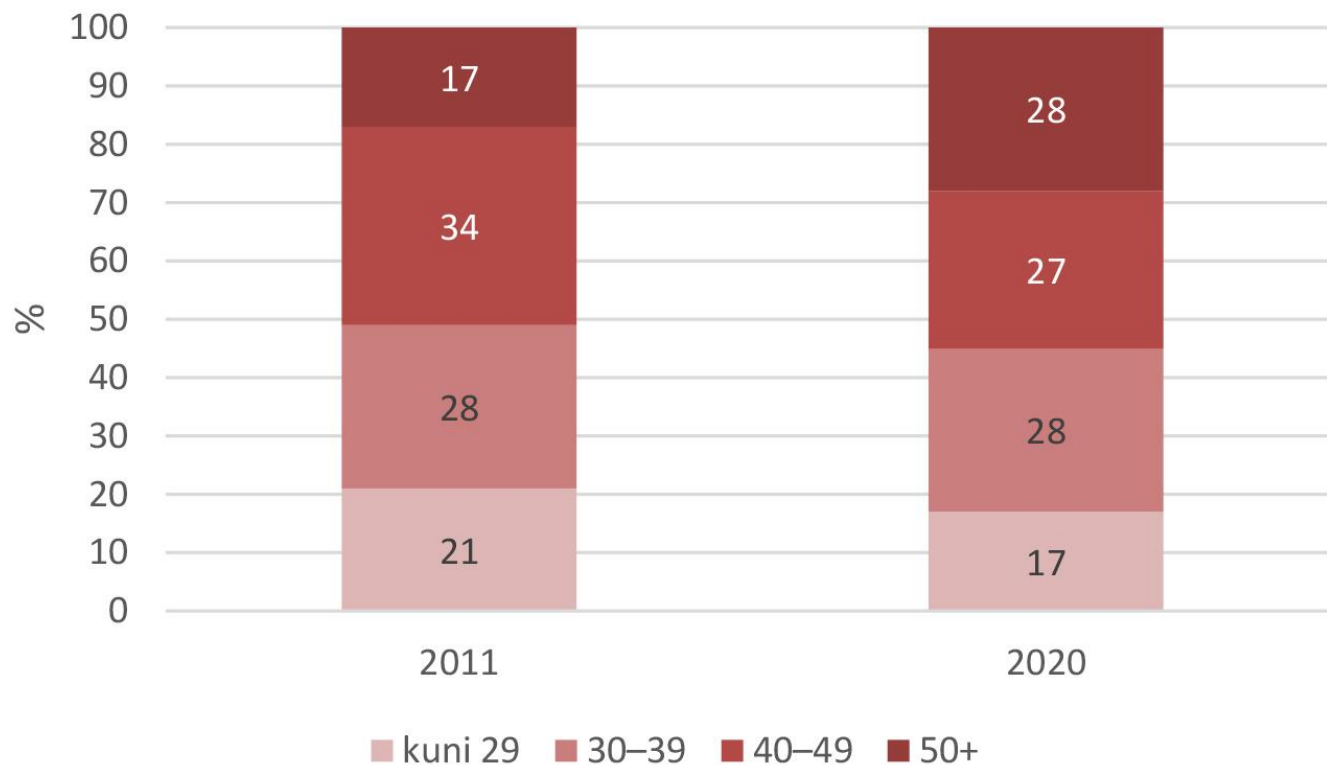

Politseiametnikud (2)

- Politseiametnikke on praegu enam-vähem vajalikul määral, kuid ees ootab pensionile minejate arvu kasv.
- Politseiametnike pealekasv ei kata lahkujate arvu: Politsei- ja Piirivalveameti hinnangul lahkub aastani 2030 teenistusest ligikaudu 350–400 politseiametnikku enam, kui neid Sisekaitseakadeemiast juurde tuleb.

Päästjad (1)

Päästjate ja päästetöö juhtide jagunemine vanuse järgi aastatel 2011 ja 2020, %

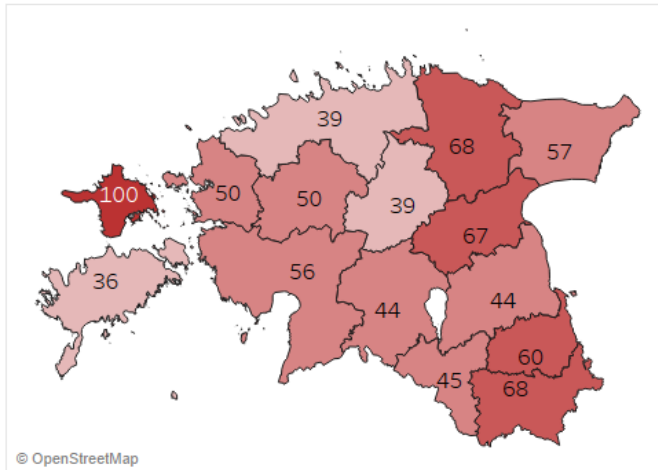

Päästjad (2)

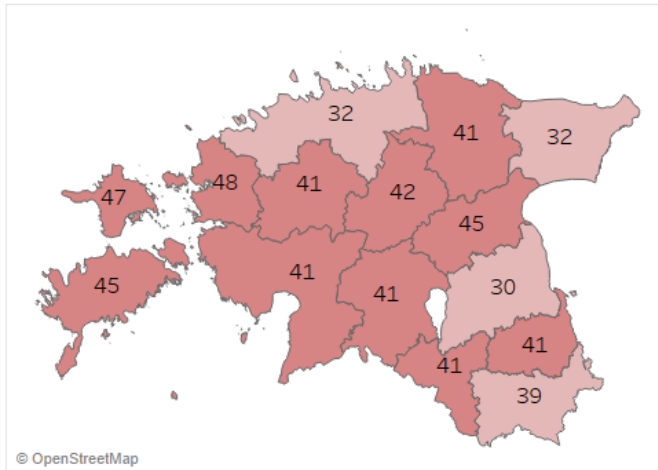
- Päästjaid napib paiguti juba praegu.
- Viie või kümne aasta pärast on päästjate defitsiit terav, sest ees ootab päästjate pensionile mineku tõusulaine ja liiga vähe tuleb peale neid, kes tahaks päästja tööd teha.
- Peatselt on vaja aastas leida juurde enam kui 100 päästjat, kuid päästjaks tahtvaid sobilikke inimesi on tööturult võtta poole vähem ehk umbes 50–55 inimest aastas.

Millises piirkonnas tekib järgmise 5–10 aasta jooksul inimestel õigus minna pensionile?

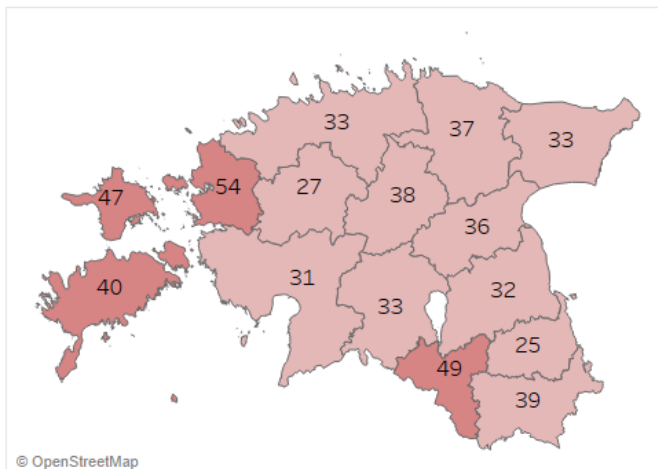
Perearstid

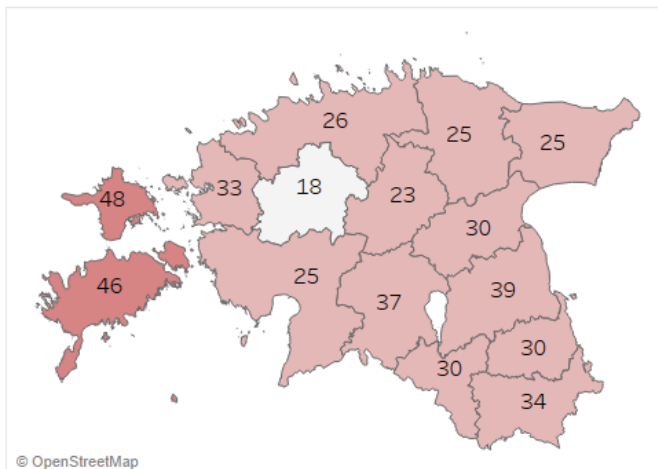
Õpetajad

Politseiametnikud

Päätjad

Tähelepanekud

- Seni on lipp lipi ja lapp lapi peal viisil probleemide lahendamise toiminud, kuid tööjõu nappus süveneb ja midagi peab teenuste korralduses muutuma.
- Riigi peamised valikud:
  - Luua soodustusi noorte või karjääri muutvate töötajate ligimeelitamiseks ning järelkasvu koolitamiseks.
  - Hoida olemasolevaid töötajaid kauem hõives, arendada nende kvalifikatsiooni ja võimaluse korral pakkuda neile tööd teistel ametikohtadel.
  - Võtta kasutusele mitmesuguseid uuendusi, et vähendada tööjõu vajadust.
  - **Seada teenuste kvaliteedile ja kättesaadavusele realistlikud nõuded.**